

Kommunikasjonsplan for samarbeidet mellom Norad og SIU – Forskning og forskningsbasert høyere utdanning innenfor utviklingsområdet

Revidert mars 2008

1. Bakgrunn

Forhistorie

Norad finansierer flere programmer innen området høyere utdanning og forskning som forvaltes av SIU. Disse er NUFU-programmet (Nasjonalt program for utvikling, forskning og utdanning)¹, NOMA (Norads Program for Masterstudier) og Norads Kulturutdanningsprogram. Norad har et økt fokus på resultater, inkludert resultater fra samarbeid innenfor høyere utdanning og forskning. I forbindelse med dette innledet Norad en dialog med SIU om hvordan resultater fra forskning generert i programmer forvaltet av SIU i større grad kunne nå Norads ansatte og bidra til kunnskapsgrunnlaget Norads fagrådgivere utøver sitt arbeid på. Denne dialogen førte til utviklingen av en kommunikasjonsplan for samarbeidet mellom Norad og SIU om forskning og forskningsbasert høyere utdanning innenfor utviklingsområdet.

Kommunikasjonsplanen er utarbeidet i fellesskap mellom Norad og SIU og ble godkjent i begge organisasjoner våren 2007. Planen er revidert i samarbeid mellom Norad og SIU i mars 2008.

Fra formidling til kommunikasjon

I dialogen mellom Norad og SIU er det blitt klart at man ønsker å fokusere på mer enn formidling av forskningsresultater. Det er et mål å øke kommunikasjonen mellom forskere og brukere av forskningen gjennom hele forskningsprosessen, og på tilsvarende måte gjennom prosesser knyttet til utvikling av utdanningsprogrammer.

Behovet for en kommunikasjonsplan

Det foregår mye kommunikasjon og formidling i og rundt forskningsprosjektene støttet av NUFU-programmet og utdanningsaktivitetene støttet gjennom NOMA og de andre programmene. Denne planen er et forsøk på å tenke helhetlig rundt kommunikasjon. Mens kommunikasjon omkring forskning og utdanning så langt har vært overlatt til deltakende institusjoner og forskere, tar Norad og SIU med denne planen et initiativ til styrking og sterkere koordinering av kommunikasjonsvirksomheten

2. Målsettinger

Gjennom økt kommunikasjon om forskning og forskningsbasert høyere utdanning vil Norad og SIU:

- bidra til å øke relevansen i forskningen for utvikling og forskningen på globale utfordringer i utviklingsland, og i forskningssamarbeidet mellom norske og utenlandske aktører
- bidra til å øke relevansen i etableringen av nye utdanningsprogrammer ved institusjoner i Sør
- øke kompetansen om og forståelsen av den høyere utdanningens plass og betydning i utviklingssamarbeidet og øke kvalitet og relevans i dette arbeidet.
- øke bruken av forskningsbasert kunnskap og kompetanse i norsk utviklingssamarbeid, hos Norges samarbeidspartnere i utviklingsland og i internasjonale organisasjoner, i de frivillige bistandsorganisasjonene, og generelt i departementenes arbeid med globale utfordringer.
- øke forståelsen blant brukerne for behovet for uavhengig og langsiktig forskning.

¹ Inkludert NUCOOP (Norwegian University Cooperation Programme for Capacity Development in Sudan) og andre tilleggsavtaler i NUFU-programmet.

Målet for denne planen er å fremme økt kommunikasjon om forskning og forskningsbasert høyere utdanning mellom forskere/utdannere, brukere og ansvarlige for forskning og utdanning i Norad og SIU gjennom:

- utvikling av en felles forståelse av betydningen av kommunikasjon og av de ulike roller, forventninger og forpliktelser.
- gjennomføring av konkrete tiltak beskrevet i denne planen.

3. Høyere utdanning og forskning som omfattes av planen

Kommunikasjon om forskning og forskningsresultater vil i hovedsak være knyttet til virksomhet innenfor rammen av NUFU-programmet. Men det drives også forskning og utviklingsarbeid innenfor de andre programmene. Mange NOMA-prosjekter er etablert som et resultat av forskningssamarbeid, og formidling av forskningsresultater kan derfor også være relevant i tilknytning til disse samarbeidsprosjektene.

Kommunikasjon om høyere utdanning og kapasitetsbygging vil primært være knyttet til NOMA-programmet og Kulturutdanningsprogrammet, men også i de andre programmene er utdanning og kapasitetsbygging viktige komponenter.

SIU forvalter også andre programmer og ordninger, finansiert av andre enn Norad, som vil kunne bidra til kommunikasjon om forskning og forskningsbasert høyere utdanning innenfor utviklingsområdet.

4. Rolleavklaringer

Norads rolle som finansør av høyere utdanning og forskning

Norad har et ansvar for forskningen innenfor utviklingsområdet, som i andre sektorer forvaltes av departementet selv. I tillegg forvalter Norad også bistand til høyere utdanning. Dette begrunnes særlig i at Norad skal være kunnskapsorganisasjonen innenfor utviklingssamarbeidet. Som finansør skal Norad i samspill med UD identifisere de største kunnskapsutfordringene for utviklingspolitikk, bistandsforvaltning og kapasitetsbygging i et langsiktig tidsperspektiv. I den løpende forvaltning av forskningsmidlene skal Norad bidra til en god balanse mellom brukerrelevans og langsiktighet i forskningen. Norad skal også sikre at det legges til rette for økt bruk av forskningsresultatene og forskningskompetanse innen utviklingsområdet.

som bruker av forskningsresultater

I Norads strategi mot 2010 og i Norads personalpolitiske retningslinjer er det understreket at ledelsen har et ansvar for å tilrettelegge for den enkelte medarbeiders kompetanseheving og vedlikehold. Hver enkelt medarbeider har et selvstendig ansvar både for aktivt å søke å tilegne seg kunnskap om forskning som foregår på eget felt og holde seg orientert om hva som er forskningsfronten innen feltet. Den enkelte må også formidle og dele denne kunnskapen. Hver enkelt medarbeider må identifisere sitt (og fagområdets) kompetansebehov og legge en plan for egen kompetanseutvikling. Dette er grunnlaget for at den enkelte skal kunne drive rådgivning og analyser på høyt faglig nivå innen kunnskapsorganisasjonen Norad og en forutsetning for at den enkelte skal kunne formulere behov for forskning innen sitt område.

Norad spiller en viktig rolle som tilrettelegger og bearbeider av kunnskapsgrunnlaget for Utenriksdepartementet og utestasjonene, og trekker disse inn i kommunikasjonsprosessene på en hensiktsmessig måte. Norad skal, i samarbeid med UD, etablere bedre rammer for rådgivning til utestasjonene og kommunikasjon med disse.

SIUs rolle som programforvalter

SIU er et statlig forvaltningsorgan med eget styre, underlagt Kunnskapsdepartementet. SIU skal være et kompetansesenter for internasjonalisering og skal gjennom sine aktiviteter bidra til kvalitetsheving av utdanning og forskning. SIU forvalter mange internasjonale programmer og tiltak, og de fleste tiltak som retter seg mot samarbeid med utviklingsland er finansiert av Norad.

SIUs rolle som forvalter av de aktuelle programmene innbefatter noen sentrale prosesser som har betydning for kommunikasjon. SIU innhenter årlig rapporter fra alle prosjekter som får støtte fra programmene. Utforming av rapporteringsformat vil skje i et samspill mellom SIU og de enkelte programstyrer. Det kan også være aktuelt å kommunisere med andre aktører i denne prosessen.

SIU har en koordinerende rolle i forhold til prosjektene, og legger til en viss grad føringer og forventninger, særlig i starten av en programperiode. SIU har også et ansvar for målrettet kommunikasjon av resultater og funn på programnivå, og for allmennrettet informasjon om programmets innhold. Denne planen vil bidra til å styrke SIUs rolle og forpliktelser i forhold til kommunikasjonen om og fra prosjekter og institusjoner som mottar støtte fra de programmene SIU forvalter.

Forskernes/utdannelsenes rolle

Forskere og andre som mottar støtte til prosjektsamarbeid fra programmer forvaltet av SIU, har i sine søknader definert mål, innhold og forventede resultater av samarbeidet, både når det gjelder forskning, kapasitetsbygging og etablering av høyere utdanningsprogrammer. Hovedmålene med programmene er å skape bærekraftige miljøer for forskning og forskningsbasert høyere utdanning i Sør, formidle forskningsresultater til brukergrupper i Sør og i Nord, og bidra til økt kapasitet og kompetanse i deltakende institusjoner og i samfunnet for øvrig.

Norad og SIU øker med denne planen forventninger og krav til forskere og utdannere, ved å legge sterkere vekt på kommunikasjon om og fra virksomheten og dens resultater. Det forventes at forskere/utdannere er åpne for dialog med brukergrupper om innhold og forventede resultater. Slike kommunikasjonsprosesser vil kunne styrke forskningen og utdanningsvirksomheten og gjøre denne mer relevant i forhold til brukergruppenes behov.

Institusjonenes rolle

De programmene som omfattes av denne planen er programmer for samarbeid mellom institusjoner for høyere utdanning og forskning i Norge og tilsvarende institusjoner i Sør. I Norge er de fleste av institusjonene tilsluttet Universitets- og høgskolerådet (UHR).

Institusjoner for høyere utdanning og forskning som mottar støtte til prosjektsamarbeid fra programmer forvaltet av SIU, inngår ved prosjektets oppstart en trepartskontrakt der de to hovedsamarbeidspartnere i hvert prosjekt (på institusjonsnivå) og SIU er parter i kontrakten. I disse trepartskontraktene inngår også bestemmelser om intellektuelle eiendomsrettigheter (Intellectual Property Rights – IPR). Institusjonene forplikter seg til å inngå en avtale om eierskap, tilgang og brukerrettigheter til resultater som framkommer i et prosjektsamarbeid. Gjennom IPR-bestemmelser er det institusjonene som ”eier” forskningsresultatene. Det er likevel en etisk forpliktelse for institusjonene å kommunisere med omverdenen om forskning, utdanning og resultater fra denne virksomheten.

Mange deltakende institusjoner har god infrastruktur for kommunikasjon av forskning og forskningsresultater gjennom egne rapportserier, tidsskrifter, meldingsblad og lignende, samt institusjonens internettsider. Institusjonene oppfordres til å bidra til at prosjekter innenfor utviklingsområdet blir synliggjort gjennom disse kanalene. Institusjonene må yte bistand til prosjektene slik at de kan opprette egne hjemmesider. Det må lages linker mellom disse sidene og SIUs nettsider.

Programstyrenes rolle

De fleste programmene som omfattes av denne planen har egne programstyrer, der flertallet av medlemmene kommer fra UHRs medlemsinstitusjoner.

Hvert program har sin egen kommunikasjonsplan eller avtalemessige krav til hvilke kommunikasjonsaktiviteter som skal gjennomføres. Programstyret er sentralt i utvikling og gjennomføring av dette. Kommunikasjon fra et programs resultater er imidlertid mer enn prosess- og resultatformidling. Et program vil kunne styrke dialog mellom forsknings- og utdanningsinstitusjonene og resten av samfunnet. Programstyret er et vesentlig instrument i en slik prosess.

Programstyret skal åpne for dialog om programmets innhold og prioriteringer, profilere programmet i samfunnet, synliggjøre resultatene av programmets prosjekter og utarbeide sluttrapporter. Programstyret har flere kanaler til rådighet for å iverksette kommunikasjonsiltak direkte med ulike brukergrupper eller mer allment rettet kommunikasjon.

Programstyrenes sammensetning reguleres av avtalene. Norad utnevner en representant og kan i tillegg stille med observatører som har talerett i programstyrene.

5. Målgrupper

Målgrupper for planen

Primære målgrupper

- Norad
- SIU
- Programstyrene for programmer forvaltet av SIU

Sekundære målgrupper

- Institusjoner for høyere utdanning og forskning i Sør og Nord som er samarbeidspartnere innenfor programmer forvaltet av SIU
- Forskere som har fått støtte til prosjekter fra programmer forvaltet av SIU

Målgrupper for kommunikasjonen

- Myndigheter og utøvere av utviklingssamarbeid: Myndigheter som bevilger penger og offentlige og frivillige organisasjoner som utøver utviklingssamarbeid vil kunne bruke forskning og forskningsresultater som del av kunnskapsgrunnlaget som er basis for deres arbeid. Norske myndigheter, inkludert norske ambassader i samarbeidsland, vil her være den viktigste målgruppen, også når det gjelder kommunikasjon om høyere utdanning.
- Internasjonalt fag- og forskningsmiljø: Forskere kommuniserer sin forskning, og særlig resultater av forskningen, til kolleger og fagfeller, via internasjonale tidsskrifter og forskningskonferanser. Dette vil kunne danne utgangspunkt for ny forskning og for undervisning innenfor høyere utdanningsprogrammer.
- Lokale, nasjonale og regionale myndigheter og samfunnsaktører: Myndighetene kan endre politikk og praksis basert på forskningens innhold og resultater. Arbeidsgivere, profesjonsorganisasjoner og media er andre viktige samfunnsaktører som kan være målgrupper for kommunikasjon omkring høyere utdanning og forskning.
- Lokalsamfunn: En del av forskningen som blir gjort med støtte fra NUFU-programmet dreier seg om å løse problemer lokalbefolkningen i et land eller en region i Sør møter i forhold til liv, helse, utdanning, miljø med mer. Lokalsamfunn og -befolkning vil være målgruppe for kommunikasjon om forskningen og dens resultater. Forskningen kan også ha globale perspektiver og vil kunne ha betydning utover den lokale konteksten. Utviklingen av høyere utdanningsprogrammer må være forankret i kommunikasjon med lokale aktører om lokale forhold og behov.

6. Tiltak

Nivå	Kanal/tiltak	Beskrivelse	Ansv.
Program	SIUs nettsider	Informasjon om programmenes innhold, fokus og deltakelse. Presentasjon av prosjekter. Norad sørger for bedre kobling til nettsidene og bekjentgjøring i organisasjonen.	SIU, Norad
	Global Knowledge	Global Knowledge presenterer temaer som er relevante for internasjonalt samarbeid innen høyere utdanning og forskning, i tillegg til å presentere prosjekter. To nummer pr år.	SIU
	Konferanser knyttet til ulike faser i programmene	NUFU: Årlig prosjektlederseminar i Norge	SIU
		NUFU: Avslutnings-/formidlingskonferanse for tredje programperiode 4.-5. juni 2007. Det arbeides i felleskap SIU og Norad for å få pressedekning.	SIU, Norad
		NOMA: Internasjonal konferanse i Mosambik oktober 2007	SIU
		NOMA: Prosjektlederseminar i Bangladesh, november 2008	SIU
		NUFU: Midtveiskonferanse i Sør, februar 2009 i Malawi	SIU
		NOMA: Konferanse i Sør i 2010 – etter første programperiode (2006 – 2010)	
		NUFU: Avslutningskonferanse 2011 (2012)	SIU
	Tematiske seminarer/workshops mellom forskere og brukergrupper	Årlig tematisk seminar i Norge med presentasjon av forskningsprosjekter støttet av NUFU-programmet. Brukerrettet seminar der Norad, UD og andre relevante brukergrupper er målgruppe. SIU bistår i organiseringen og formidler kontakt til/med prosjektene. For 2007 vil dette dekkes av formidlingskonferansen. I 2008 vil SIU/NUFU programstyre samarbeide med GLOBVAC i Forskningsrådet om felles konferanse/seminar.	SIU, Norad

Nivå	Kanal/tiltak	Beskrivelse	Ansv.
	Presse- og mediakontakt	SIU og Norads informasjonsavdelinger samarbeider om strategisk satsing på mediedekning av interessante forskningsprosjekter. Innsatsen knyttes særlig opp mot viktige relevante politiske hendelser, samt arrangementer som konferanser og tematiske seminarer. Felles møte holdes i 2008.	SIU, Norad
	Generelt informasjonsmaterieill/ brosjyrer	SIU sørger til enhver tid for å ha oppdatert og relevant informasjonsmaterieill beregnet på allmennheten, aktuelle søkere og andre interesserte målgrupper.	SIU
	NOMA-magasin	Publikasjon utgis i 2007 og 2009.	SIU
	Nyhetsbrev	SIU utvikler nyhetsbrevfunksjon knyttet til nettsidene, med abonnementsfunksjon. Nyhetsbrevet skal ivareta brukeres behov for informasjon om programmene omfattet av denne planen.	SIU
Prosjekt- og institusjon	Publikasjoner	Publikasjoner i vitenskapelige tidsskrifter. Vekt på internasjonale fagfelleverderte tidsskrifter. Bøker, filmer, media- og pressedekning.	Enkeltprosjekt og inst.
	Populærvitenskapelige framstillinger	Populærvitenskapelig framstilling av resultater. Bruk av forskning.no til formidling til den norske allmennheten.	Forskere/prosjektledere
	Myndighetskontakt	Bygge kontakt/nettverk med myndigheter på ulike nivå, slik at forskningen og forskningsresultatene kan få betydning for politiske beslutninger og utøving av myndighet.	Prosjektledere
	Informasjon til/kommunikasjon med lokalsamfunn	Dialog med lokalsamfunn der forskning/høyere utdanning finner sted. Formidling av resultater til samfunn og beslutningstakere. Resultater fra forskningen presentert slik at de kan føre til forbedret politikk og praksis innenfor aktuelle samfunnsområder. Utvikling av utdanningsaktiviteter i nært samspill med lokale aktører, og resultater fra aktivitetene kommuniseres tilbake.	Prosjekt og inst.
	Lokal/nasjonal/regional	Strategi for hvordan virksomhet og resultater skal formidles til opinionen i de(t) aktuelle land i Sør.	Prosjekt

Nivå	Kanal/tiltak	Beskrivelse	Ansv.
	presse		
	Kompetanse-nettverk	Utvikling av nettbasert kompetansekatalog, der CVer for forskere som deltar i prosjekter som får støtte fra programmer forvaltet av SIU blir gjort tilgjengelige for Norad, UD og andre brukere. SIU vil på sikt kunne bistå med rådgivning i forhold til å kartlegge relevant kompetanse for ulike oppdrag eller lignende.	SIU

7. Prosess for videre utvikling av kommunikasjonen

Denne planen gjelder for perioden 2007-2011. Det skal rapporteres på planen på andre samrådsmøte hvert år. På samrådsmøtet 2. halvår 2010 skal en egenervaluering av planen legges fram. Det tas sikte på å legge fram en ny kommunikasjonsplan for de påfølgende år for drøfting på samrådsmøtet 1. halvår 2011. Det bør være et mål å inkludere flere brukergrupper i kommunikasjonsplanen for perioden etter 2011.